

Sa Bassa de Morella

Per Xavi Méndez

Cetla rossa, *Anas crecca*

Avui coneixem una de les zones humides més importants del parc Natural de s'albufera des Grau a Menorca: sa bassa de Morella. Per començar la nostra excursió, haurem de desplaçar-nos a l'extrem nord-est de l'illa. Per això, prendrem la carretera Me-7 que uneix els municipis de Maó i Fornells fins al creuer (situat entre el km 8 i el 9) amb la carretera secundària Cf-1, que du a Favàritx, i seguirem fins al final. Haurem d'estar molt atents

durant aquest recorregut. A la primavera s'hi poden observar grups importants de xoric cama-roig (*Falco vespertinus*) caçant a les tanques o descansant damunt els cables elèctrics de la vora de la carretera. A les primeres hores del dia, i fins ben entrat l'estiu, s'hi poden escoltar els cants territorials dels mascles de guàtlora (*Coturnix coturnix*), intercalats entre els estridents sons de la sú'l'era (*Emberiza calandra*). Amb l'arribada del fred, el protagonisme

l'adquireixen els grups de juies (*Vanellus vanellus*) que descansen durant el dia a les tanques embassades.

Un poc abans del cap de Favàritx trobarem a mà dreta una barrera que dóna accés al lloc de Son Camamil·la, i per on també transita el tram del camí de Cavalls que va des de Favàritx fins a es Grau. Abandonarem aquí el vehicle i ens disposarem a caminar. El camí està perfectament indicat, i tot i que el terreny és

irregular i pedregós la dificultat és mínima i la distància a recórrer no arriba al quilòmetre i mig. Caminarem per un àrea de gran valor geològic, a cavall entre la marina d'aladern menorquí (*Aro-Phillyreetum*), la planta dominant de la qual és l'aladern (*Phyllirea media* var. *rodriguezii*), exclusiva de Menorca, i la vegetació estrictament costanera dominada pels socarrells (*Lau-naea cervicornis*, *Astragalus balearicus* i *Dorycnium fulgurans*), arbusts espinosos

amb forma de coixinets exclusius de Menorca i Mallorca. És una zona rica en endemismes vegetals, com el mateix aladern menorquí, els socarrells, dues espècies de frígola (*Teucrium* spp.), la rapa mosquera (*Dracunculus muscivorus*), la margalida de la mar (*Senecio rodriguezii*), el safrà bord (*Crocus cambessedesii*) o la margalida tirrènica (*Bellium bellidioides*).

Ornitològicament parlant, a l'hivern ens sorprendrà l'abundància al llarg

del camí de ropits (*Erithacus rubecula*) i tords, dels quals podrem observar totes les espècies hivernants a l'illa: el tord blanc (*Turdus philomelos*), el tord burell (*Turdus pilaris*), el tord d'ala roja (*Turdus iliacus*), el tord rei (*Turdus viscivorus*) i el tord negre (*Turdus merula*). El xalambri (*Prunella modularis*), l'ull de bou (*Phylloscopus collybita*) i la titeta sorda (*Anthus pratensis*) entre d'altres, es mesclen amb espècies residents com la torrola caraput-

xina (*Galerida theklae*), els busquerets de capnegre (*Sylvia melanocephala*) i roig (*Sylvia undata*) o els passerells (*Carduelis cannabina*). A l'època de cria, és fa notar la presència de la titeta d'estiu (*Anthus campestris*), i tampoc és estrany veure famílies de perdiu (*Alectoris rufa*) corrent pels camins, conills (*Oryctolagus cuniculus*), algun mostel (*Mustela nivalis*) o les omnipresents sargantanes (*Podarcis sicula*).

A mitjan camí hi ha un desviament

cap a la mar que ens du a la platja de Presili. Al poc temps, trobarem el camí que ens conduirà a la part alta del sistema dunar de sa platja de Capifort, o de cala Tortuga com se la coneix popularment, on les llosetes i els gresos se substitueixen per l'arena. És des d'aquí d'on tindrem les millors vistes de la Bassa de Morella. Es tracta d'una petita llacuna prelitoral de 2'5 ha i poc fonda (un màxim de 1'2m), situada sobre materials impermeables i de caràcter semipermanent, que s'arriba a eixu-

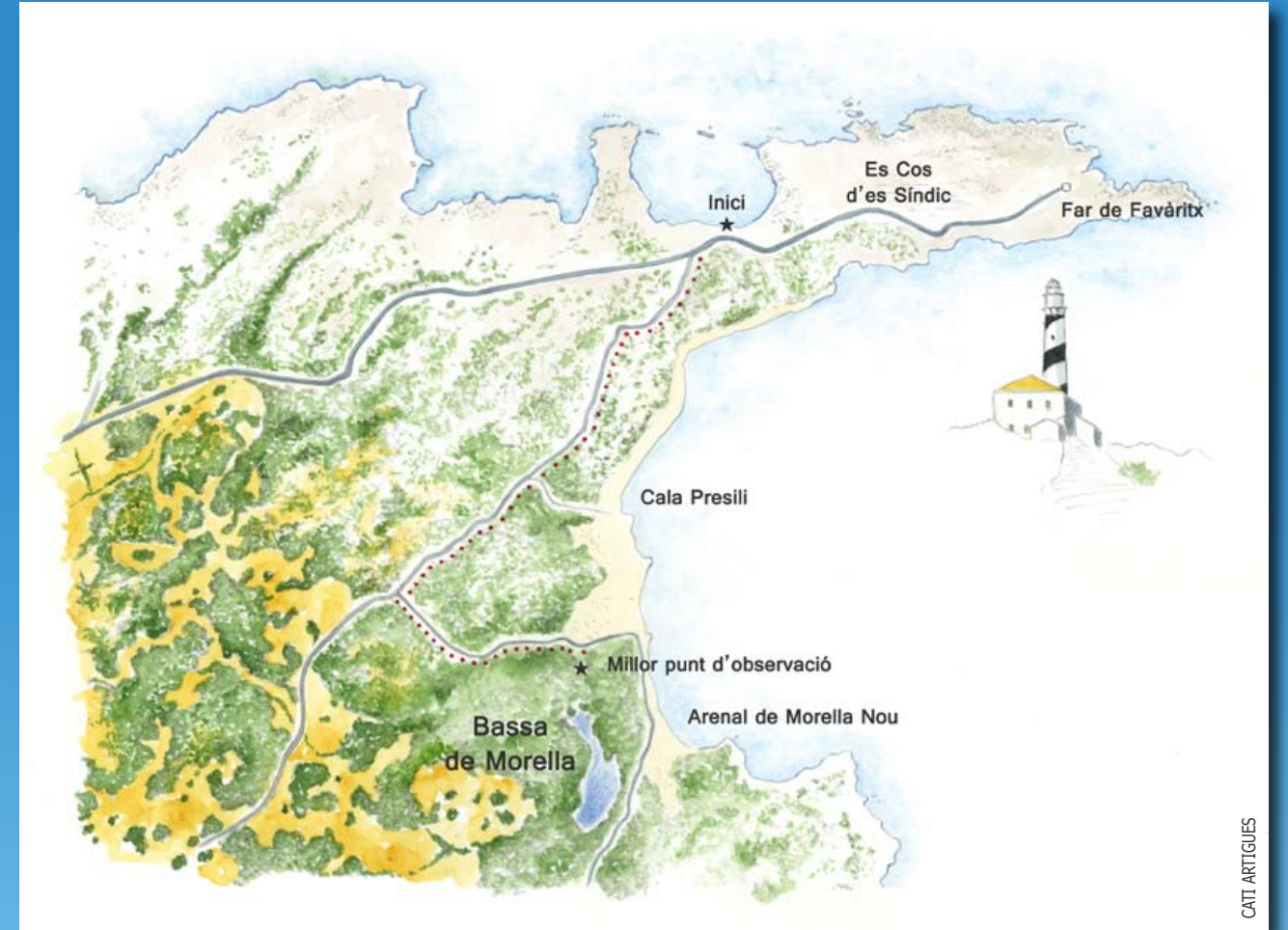
gar totalment els anys més secs, tot i que roman inundada tot l'any en condicions normals. La vegetació submergida està representada per algues com la clorofil·la (*Chara sp.*) que són font d'aliment d'un bon nombre d'aus aquàtiques, mentre que al voltant de la llacuna creix un bosc de tamarells (*Tamarix sp.*) molt ben conservat, que els dona refugi i bon lloc per fer el niu. A les espècies residents com la fotja (*Fulica atra*), la polla d'aigua (*Gallinula chloropus*), el coll blau (*Anas platyrhynchos*)

Cullerot, *Anas clypeata*

Cucullada, *Galerida theklae*

CATI ARTIGUES

o el soterí petit (*Tachybaptus ruficollis*), se'ls uneixen diferents espècies d'ànecs, agrons, arpelles i corbs marins (*Phalacrocorax carbo*) a l'hivern. Molts d'ocells migrants hi troben una zona de descans. Aquí, també hi tenen el seu lloc el calàpet (*Bufo balearica*), la granota (*Hyla meridionalis*), la tortuga d'aigua (*Emys orbicularis*) o algunes espècies de tallanasos i cavallets del diable. Si continuem el camí, baixarem a una de les moltes platges de la costa est del parc natural, totes d'una bellesa paisatgística innegable, però sense cap dubte, una de les més encisadores es aquesta, Cala Tortuga. Aquí, trobarem una vegetació diferent, on les espècies més característiques són el borro (*Ammophila*

arenaria), el lliri de platja (*Pancratium maritimum*) i el card marí (*Eryngium maritimum*). També hi ha alguns endemismes com la camamil·la (*Santolina chamaecyparissus subsp. magonica*), la moixa (*Ononix natrix*) i la ruda de ca (*Scrophularia canina var. minoricensis*). Entre les dunes i el tamarigar, hi trobem bosquerrons de sivines (*Juniperus phoenicea subsp. eumediterranea*), on abunden els passeriformes. No tornarem a casa sense abans atracar-nos al cap de Favàritx, un dels llocs de l'illa que no deixa indiferent a ningú. Així com ens anem acostant, començarem a veure un dels cinc fars que guarden la costa menorquina, el far de Favàritx. Inaugurat el setembre de 1922, disposa d'un focus llu-

minós elevat a 28m del sòl i a 47m del nivell del mar, sobre una torre pintada amb franges negres en espiral. Al seu peu o als voltants és un bon lloc des d'on observar aus marines, principalment a les darreres hores del dia, o delectar-se amb el cant i la bellesa de la mèrlera blava (*Monticola solitarius*), sempre que els temporals ho permetin. Tot just abans del far, on acaba la carretera, trobarem el Cós des Síndic, bassa d'origen antròpic, de dimensions considerables i d'aigües somes que es troba en una depressió situada quasi al nivell de la mar i que és freqüentada per limícies i gavines. •